

De grutto

Albert Beintema, 2016. Uitgeverij Atlas Contact, Amsterdam, 272 pagina's, € 21,99. ISBN 9789045029443

Beintema beschrijft met soepele pen – het is alsof je hem hoort vertellen – de grutto en het onderzoek daarnaar in Nederland. De ‘koning van de weide’ neemt uiteraard een centrale plaats in, maar grutto-onderzoek is mensenwerk en dus schrijft Beintema ook over zijn ontmoetingen met weidevogelkundigen en vertelt hij over hun avonturen, mislukkingen en tegenstellingen. Beintema wil de grutto behouden omdat hij het “zo’n ontzettend leuke vogel” vindt. Het boek kreeg de Jan Wolkers prijs voor het beste natuurboek van 2016.

Beintema behandelt onder meer vijftig jaar onderzoek, bijvoorbeeld naar eieren en kuikens, vertelt anekdotes over de weidevogelkundigen en beschrijft het beleid. De aandacht voor Nederland ligt voor de hand omdat daar ongeveer de helft van de Europese populatie broedt. Een groot hoofdstuk gaat over zijn excursies naar Afrika, waar de grutto overwintert. Die reizen hebben weinig opgeleverd. Het is ongebruikelijk voor een onderzoeker om

te praten over mislukte projecten. Dat zou meer moeten gebeuren.

Het gaat niet goed met de grutto en met het beheer ervan. Beintema oordeelt “dat weidevogelbeheer door natuurbeschermingsorganisaties vaak goed gaat, maar soms ook niet, en dat agrarisch natuurbeheer gericht op weidevogels soms goed gaat, maar heel vaak ook niet.” Toch maakt hij geen keuze voor segregatie of integratie van weidevogelbeheer en landbouw. Hij gelooft nog steeds in beheerovereenkomsten, tenminste als voldoende aantallen weidevogels worden aangetroffen op de betreffende percelen.

Beintema’s eigen onderzoek naar grutto’s dat hij 20 jaar geleden afsloot, vormt de leidraad van dit boek. Zo komt het Leidse

onderzoek er wat bekaaid af. Wel heeft hij zich verdiept in recent weidevogelonderzoek van onder meer Piersma, de belangrijkste onderzoeker op dit moment, en is hij ook door de vele gesprekken met (oud) onderzoekers in staat een goed beeld te schetsen van de stand van zaken van het grutto-onderzoek. Er zijn wel omissies. Verlies aan open landschap komt niet of nauwelijks aan de orde.

De grutto lijkt zich aan te passen aan de veranderende omstandigheden. Steeds meer grutto’s overwinteren niet meer in Afrika, maar in Spanje. Jonge vogels kunnen daardoor al na één jaar terugkeren en hebben zo een extra broedseizoen. De eerste eieren zijn iets groter waardoor kuikens een grotere overlevingskans hebben. En de mannetjes gaan meer op de vrouwtjes lijken waardoor territoria kleiner worden en meer grutto’s op kleinere plekken kunnen broeden. Of het genoeg is om de grutto te redden?

De landbouw is en blijft het grote probleem voor de grutto, volgens Beintema. Een reden om toch optimistisch te zijn is dat steeds weer mensen, onder wie boeren, in actie komen voor de grutto.

JOS DEKKER, HOOFDREDACTEUR